

Mlada Sibirjanka.

(Dalje.)

popoldne, tretjo uro je bilo, ko so isti ljudje prihajali iz palače. Praskovija je počakala, da je odšel zadnji. Kako veliko je bilo njeno začudenje, ko med to gospodo ni opazila ne enega, ki bi bil količkaj podoben mestnemu starešini.

Potožila je trgovčevi ženi.

»Kako pa mislite vendar, da mora biti starešina oblečen? Saj se vendar nosijo kakor drugi ljudje,« je razlagala trgovka. »Koliko ljudi, ljuba moja, je šlo mimo tebe, ki bi jim lahko pokazala prošnjo.«

Naslednji dan je odhitela na včerajšnje mesto. Kazala je svoje pisanje vsakomur. O, kako se je bala, da ne bi zgrešila pravega. Še vedno ni mogla verjeti, da so mestni starešine kakor drugi ljudje.

Pa za njeno prošnjo se ni zmenil nobeden.

Nazadnje se je prikazal na vratih visok mož v rdeči uniformi, z dvema zvezdama na prsih in s kratkim, zlatim mečem ob boku.

»To je starešina, če ne jih pa sploh ni na svetu,« je uganila Praskovija sama pri sebi.

Tiho je stopila do njega, mu molče kazala prošnjo in že je pristopil uslužbenec ter jo potisnil s poti. Gospod v rdeči uniformi jo je smatral za beračico in ji dejal malomarno: »Bog vas blagoslovi!« in odbrzel po stopnicah.

Petnajst dni, premislite, je tako hodila čakati pod stopnice, petnajst dni, pa vse zastonj. Utrujena je sedla na spodnjo stopnico in iskala v obrazih mimoidočih gospodov sočutja in dobrote. Oboje bi bila dosegla, če bi bili le vedeli, kako je z njo. Taka je pač družba v velemestih. Beda in razkošje, sreča in nezgoda se srečujeta na vsakem križišču, ne da bi si pogledali druga drugi v obraz. Dva različna svetova sta, ki si nista v sorodu. Med njima se boči šibek most, ki ga tvorijo sočutne duše, ki jih božja previdnost pošilja na svet.

Nekega dne se ustavi pred njo mlad uradnik, ki jo je gotovo opazil že prejšnje dni.

Vzame prošnjo in potegne iz žepa šop listin. Nesrečna Praskovija je začela upati. Toda zavitek so bili papirnati rublji in prošnjo ji je uradnik kmalu vrnil. V nji je bil priložen bankovec za pet rubljev. Drugega nič.

Vsa iz sebe je Praskovija mečkala bankovec v pesti in žalostna odšla.

»Čisto zagotovo vem, da je eden izmed starešin brat dobre gospe Milinove. Ta se nekoč ustavi pred menoj, mi vzame prošnjo in jo reši. In to, ne da bi me poznal.« Tako je govorila Praskovija trgovki, da si je sama vlivala poguma v potrto dušo.

O velikonočnih praznikih se je nekoliko odpočila. Senatorji se namreč niso zbirali v mestni hiši. Velikonočno obhajilo ji je darovalo veselo misel, da bo njena prošnja uspela takoj, ko pojde zopet v mestno hišo. Trgovki je to razodela kot popolnoma gotovo stvar. Ta seveda ni bila tako prepričana in ji je odsvetovala hoditi še v mestno hišo. Pa Praskovija ni imela navade spreminjati svoje sklepe. Trgovka ji je za naslednji dan postregla celo z vozom.

»Ne vem, kako to, da ne obupate nad temi brezuspešnimi potmi,« je dejala. »Jaz bi že davno pustila v nemar mestni svet in starešinstvo, ki ne bo nič storilo za vas. Isto dosežete, če pokažete prošnjo spomeniku Petra Velikega ali pa desetim starešinam.«

»Upam,« je jedrnatno odgovorila Praskovija, »in upanje me bo podpiralo. Danes grem zadnjikrat to pot in samo to vem, da bodo danes prošnjo gotovo sprejeli. Bog je vsemogočen in more celo prisiliti tega človeka,« pokazala je na kip Petra Velikega, »da stopi s kamna in rešuje prošnjo.«

Trgovka se je smehljala, pa tudi Praskovija je bila vesela, saj je povedala svoje iskreno verovanje.

»Imate priporočilo za gospo L.,« je besedovala trgovka. »Lahko vas vedem k nji, ne mudi se mi nikamor.«

Bilo je še zgodaj in Praskovija se ni mogla upirati. Peljali sta se čez most. Prijetno je iznenadila Neva, pred nekaj tedni uklenjena v led, zdaj pa polna ladij, splavov in prevoznih čolnov. Vse je kipelokrog nje, cvetoč pomladanski dan se je odpiral in se svetil vedno bolj. Tudi v nji se je razcvetelo nekaj novega, rastele ji je zopet pogum.

»Čutim, čutim, da je Bog z menoj in me nikdar ne bo zapustil.« Vsa blažena je tiho izrekala besedo za besedo in mehko objela trgovko, kakor objame nevesta mater.

Srečno sta dobili gospo L., ki je bila že davno prej prejela pismo iz Jekaterinburga. O, dobra gospa Milinova! Ko je gospa L. zvedela, da se Praskovija že dalje časa mudi v Petrogradu, je bila kar nejevoljna, češ, zakaj je ni bilo prej na spregled.

Prisrčen sprejem pri gospe L. ji je živo priklical v spomin srečne dneve pri gospe Milinovi.

Praskovija je kaj rada pripovedovala o svojem načrtu, kako rešiti četa in kako ji je do sedaj vse spodletelo, karkoli je poskusila v mestni hiši. Gospa L. je prebrala prošnjo in seveda opazila takoj, da ni prav sestavljena.

»Nikdo vam ne bi mogel v tej zadevi izdatneje pomagati kot ravno jaz,« je vzkliknila gospa L. vsa srečna. »Bližnji sorodnik ima jako važno mesto v mestnem starešinstvu. Priznam pa vam, da vam bom pomogla skupno s staro prijateljico, s katero pa sva se nekaj sprli. Prilika je lepa in dobra, spor ni tako hud. Veseli me pa, da naju boste ravno vi spravili.«

Na kosilo je prišlo več gostov. Vsi so se živo zanimali za Praskovijo. V obednico so vstopali z besedami: »Krist je vstal!« zvesti stari ruski navadi, kakor je bila gospa L. zvesta drugi lepi navadi, da se mora vsako leto o veliki noči spraviti z vsemi, s katerimikoli je prišla navzkriž.

Gospa L. je porabila dobro voljo svojega sorodnika in mu predstavila mlado Sibirjanko.

Med obedom so ves čas govorili samo o Praskoviji. Vsi so bili mnenja, da ji je jako slabo svetoval, kdor jo je napotil na mestno starešinstvo.

»Pregled obtožbe mestni svet neskončno zavleče,« je razlagal odličen uradnik. »Vsak pameten človek bo rekel, da se je treba obrniti na dobroto carja samega, ali ne?«

Vsa gospoda je bila za ta nasvet in mnogi odličniki so Praskoviji zagotavljali svojo pomoč. Njeno potovanje od Išima do Petrograda niso mogli dovolj občudovati, komaj da so verjeli.

»Kaj takega je zmoglo to-le dekletce? V resnici, prava junakinja, na kakršno je lahko ponosna vsa Rusija in kakršnih naj Rusija mnogo ima!«

Na večer jo je spremljal na njeno stanovanje služabnik gospe L. Na poti domov je mogla dobra Praskovija misliti samo na božjo previdnost, ki jo je privedla do te gospe, da omogoči spravo dveh dobrih dušic. In ko je mislila na mestno hišo, se je spomnila, kako je molila, da bi ji bilo treba zadnjikrat iti v to hišo.

»Božja dobrotljivost mi je naklonila še več, kakor pa sem jo prosila. Celo to zadnjo pot mi je prihranila. Celo ta železni mož mi je storil uslugo,« ji je prišlo na misel, ko je stopala mimo spomenika Petra Velikega. »Če bi ne bilo tega, ne bi govorila s trgovko tako odločno in potemtakem ne bi našla poti do gospe L. in do tako plemenitih prijateljev. Njihovo varuštvo mi podžiga upanje, da bom dosegla očetu prostost.«

Take so bile njene misli. Take misli, to je čisto gotovo, so jo podpirale pri vseh težavah, saj jih sicer ne bi premagala.

Kljub prijateljem pri gospe L. na Vasiljevem otoku pa je mogla biti Praskovija srečna še zaradi nečesa drugega.

Trgovec se je vrnil iz Rige in se nemalo začudil, da se še mudi na njegovem domu. Zato je začel iskati kneginjo T., za katero, kakor že vemo, je Praskovija hranila priporočilno pismo.

Kakor gospa L. je tudi kneginja T. že vedela, da pride neka Praskovija v carski Petrograd. Tako dobro in močno je segla skrb gospe Milinove preko cele Rusije od vzhoda do zahoda.

Težko je zapustila Praskovija svoj prvi petrograjski dom. Kneginja T. je naročila, naj Praskovijo nemudoma izroče njej v varstvo. Kako težko se je Praskovija ločila od dobre trgovke! A vendar jo je na drugi strani vabilo življenje v knežji hiši.

Vratar v krasni obleki z zlatimi našitki je odprl knežjo hišo Praskoviji in trgovcu. Praskovija ga je smatrala za starešino, ki pravkar prihaja iz hiše, in se mu je zato globoko priklonila.

»To je vendar vratar,« je šepnil trgovec, ki jo je spremljal.

Na vrhu stopnic je vratar dvakrat kratko pozvonil. Praskovija si tega ni mogla razložiti takoj. Ker pa je opazila zvonce tudi nad vrati prodajalen, je menila, da bo to najbrž opreznost zaradi tatov.

V salonu jo je presenetilo hladno vedenje cele družbe in mrzla tišina. Nikdar še ni videla tako razkošnega in tako svetlega stanovanja. V salonu je bila zbrana velika družba. V kotu se je okoli manjše mize zbral mladi svet. Igrali so kvarte. Ko je vstopila Praskovija, so se vse oči zapičile vanjo.

Stara kneginja je bila z vso dušo v partiji bostona, to je v neke vrste igri, v družbi s tremi drugimi osebami.

Tedaj so jo opazili in kneginja ji je prijazno velela priti bliže:

»Pozdravljen, otrok, pismo imaš zame, kajne?«

Praskovija je pozabila na to. Morala je potegniti vrečico iz nedrja in poiskati pismo. Mladi v kotu so šepetali in se tiho hihitali. Kneginja pa je vzela pismo in ga pazno brala. Nekega gospoda pa je obisk dolgočasil.

Nepotrpežljivo je bobnal s prsti po mizi in nejevoljno buljil v Praskovijo. Ko je videl, da je kneginja zganila pismo, je nekoliko preglasno zahteval:

»Boston!«

Tako je bilo ime igri, ki jo je zahteval. Praskovija se je skoro ustrašila. Mislila je, da je besedo nameril na njo in zato je preprosto vprašala:

»Kaj bi radi, gospod?«

Vsa družba se je na te besede glasno zasmejala.

Kneginja je bila vsa vesela, da jo je spoznala. Všeč ji je bila junaška deklica, spoštovala je ljubezen do staršev. Obljubila ji je pomoč, spregovorila je z neko gospo par besed francoski, nato pa namignila Praskoviji, naj odide.

Prve dni se ni počutila pri kneginji, kakor je pričakovala. Zdelo se ji je, da je zapuščena, da jo po strani gledajo in skoro za vsako malenkost je prišla v zadrego. Skoro bi bila rajši pri trgovcu. Ščasoma pa je postala bolj zadovoljna, ko se je spoznala s kneginjinimi ljudmi. Služabništvo je bilo uslužno, saj je bila gospodarica dobra in plemenita.

Jedla je pri knežji mizi. Starost in slabotnost kneginji nista dopustili, da bi sama prišla k Praskoviji in se pogovorila med štirimi očmi. Drugi gostje so se je polagoma navadili in se niso več brigali za njo.

Praskovija je pri obedu vedno načela pogovor o svojih načrtih in nadah. Toda, bodisi da kneginja ni upala na uspeh, bodisi da so tisti pozabili, ki so obljubili, da bodo govorili za njo, njene prošnje so bile bob ob steno. Vse nade je stavila sedaj na gospo L. in ostale prijatelje z Vasiljevega otoka, ki jih je še tupatam videla.

Ko je bila še pri svojem prvem petrograjskem gostitelju trgovcu, ji je častnik V. nasvetoval, naj naslovi prošnjo na Njeno Veličanstvo carico. Obljubil ji je tudi, da se bo sam pobrigal za to. Petdeset rubljev ji je odločil in jo povabil na dom.

(Dalje.)

Marija Kmetova:

Zima.

Tako zelo se je poleti utrudilo Sonce, da je oslabelo in je sijalo manj in manj in so bili dnevi krajši in krajši. Prav tedaj pa se je dodobra odpočila Burja, ogromna žena, vstala je in se razgledala krog sebe.

»Aha,« se je zadovoljno namrgodila, »tak je vendarle opešal ta moj slavni vitez in sovražnik Sonce! Prav, prav, zdaj boš videlo, revšče, koliko ti bo zaleglo tvoje bogastvo in zlato in tista tvoja sijajna luč!« Pretegnila se je Burja podolgem in počez, zaploskala in že je stalo nebroj služabnikov pred njo.

»Želite, vaša milost?«

»Metle! Vsak na svoj opravke! Kakor zmeraj! Naglo! Urno! Brž! Takoj!«

Ubogo Sonce! Kar hipno je zlezlo za goro in krvavo pomežiknilo. Tako ga je zabolelo srce, da se je kaplja krvi razlila po oblakih in so bili vsi okrvavljeni in ljudje na zemlji so rekli:

»Burja bo.«

Tedaj je stopila Burja na velikanski oblak, z rokama v bokih je srepro motrila nedogledno prostorje krog sebe. Njeni služabniki so tekali sem in tja, pometali po nebesu, valili gruče oblakov, jih tlačili, stiskali in razprezali po vseh straneh neba. Pri delu so piskali, žvižgali, cvilili, zakaj, čim je bil kdo le malo neokreten, že ga je Burja oplazila z bičem in viknila